

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:

за пів рік 20 кор.
за пів року 10 кор.
за чверть року 5 кор.
за місяць 170 кор.

За границю:

за пів рік 16 рублів
або 36 франків
за пів року 8 рублів
або 18 франків

Податкове число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вареш ми очі і душу в думку, в думку ж в серце, а не в серце, бо руске ми серце і в ра руска» — З Русланових писем М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5³⁰ год. пополудни.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. і. н. Дембровського (Херуцини). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає увагу на попереднє застереження — Рекламації неопечатані відні від порта. — Оголошення аличайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Над сланим» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні доносени по 30 сот. від стрічки.

Перерва в обрадах державної ради.

(X) Посольська палата державної ради мала ще в слідуєчій тижні відбути два засідання, о відтак від 5-го цвітня розпочати великоднє святкованє, котре мало тривати до 24. цвітня. Тимчасом в п'ятницю появил ся у Wiener Ztg. цісарський патент, скликающий країньський сойм на д. 2. цвітня. Ся несподівана вість, про котру ані президент посольської палати ані ніхто з країньських послів нічого не знали, викликала в посольських кругах найріжнороднійші толки і поговори. Деякі приписували сю наглу постанову що до скликання країньського сойму вислідови голосованя над внесеннями Шенерера і Вольфа і сей розпорядок правительства вважали яко єго відворот з дороги виборчої реформи. Роздратованє, яке проявило ся в посольських таборах великої власности проти правительства, веліло сподівати ся, що провідники тих сторонництв парламентарних схотять панести новий удар правительству і в слідуєчій тижні дорогою наглого внесеня висунуть на дневний порядок закон про повновласть правительства що до спільних видатків державних і зложать при сій нагоді більшість правительству неприхильну.

Нема сумніву, що розправи над внесеннями Шенерера і Вольфа і голосованя над ними викликали певну замішанину в кругах посольських і певне роздратованє по обох сторонах, так що хвиля безпосередно потім не може бути уважана пригідною для спокійних і поважних нарад комісії для виборчої реформи, котра мала перед великоднем ще перевести загальну розправу над правительственною предловою. До тогож прилучила ще й зовсім особиста обставина. Міністер-президент з лікарської поради-приневолений на 3 тижні удати ся до Карльових Варів задля недуги, яка єму долягає і якраз бажає покористувати ся великодною перервою для ліченя. Не хоче однак лишати самої комісії без своєї участі а вже давнійше було уложено, що д. 2. цвітня має виїхати в згаданій цілі.

Що перерва в обрадах державної ради і виборчої комісії і скликанє країньського сойму не є вислідом голосованя середового, вказує на се обставина, що вже далеко перед сим голосованєм рада міністрів ухвалила скликанє краї-

ньського сойму і цісарський патент носить дати 27. марця.

Перерву в обрадах державної ради бажає правительство використати в тій цілі, щоби приготувати компроміс в справі розділу мандатів, а відтак буде наставати на скоршу полагоду предлоги в комісії. Між німецькими сторонництвами викликала брошура д-ра Крамаржа видана сими днями велике занепокоєнє. Др. Крамарж, виказуючи, що в будучій державній раді збере ся переважна більшість славянська, робить уже заздальгид висновки що до усуненя німецької верховлади, а та брошура не вперу видана, спонукала німецькі сторонництва до напору на правительство в цілі забезпеченя німецьких мандатів в такім числі, щоби они не були майоризовані. Та незручна тактика д-ра Крамаржа а з другого боку опір польської шляхти приневолять правительство поробити Німцям значнійші уступки, як се предвиджено в правительственній предлозі, Тим способом випадє для Німців виборча реформа кориснійшою, як можна було сподівати ся.

Великий політик всепольского Słowa уложив уже в своїй буйній уяві на основі голосованя середового контури німецько-польської більшости, котра возьме в свої руки виборчу реформу, доведе її до кінця проти намагань д-ра Крамаржа і усуне бар. Гавча. Як виглядала би та виборча реформа уложена гр. Дідушицьким в спілці з гр. Штіргом і ин. можна собі легко уявити, одначе так як не одно пророцтво п. Новіцького, дописувателя Słowa, показало ся миляною банькою, так і ся німецько-польська більшість, про яку він мріє, остане мрією неосяжною. Широкі верстви народні занадто зрозуміли потребу дійсної реформи виборчої, занадто освідомили ся в тім напрямі, щоби могли се здержати гр. Дідушицький і Штірг.

ДО ПИСЬ.

З Перемишля.

Серед нашого невідрадного положеня, коли нам всьо іде як з каменя, треба радувати ся кождим, хотяйби найменшим здобутком, бо справді тяжким трудом треба нам і се добувати, що після всяких законів нам безперечно належить ся.

Тому і ділимось з пов. читачами «Руслана», ознакомленими вже зі спра-

вою перемискої гімназії, вісткою, що она по 4-літних урядових і неурядових заходах учительського збору, зглядно денких єго енергічнійших одиниць, діждалась розширеня шкільних убикацій через донаєм 3 клас в сусідній камениці д-ра Літинського! Через се устало незвичайне переповненє в кл. V, що числила 80 учеників і VI. кл. з 64 уч., а кл. IV поміщена в неможливій цюнци дістає відповіднійше поміщенє. Остали неподіленими кл. I а і б, II а і б, VII і VIII з числом уч. від 54—70.

Тому заздальгид повинні власти шкільні подумати о наймі дальших убикацій, тим більше, що як статистика заведеня показує, рік річно число молодіжи в перемискій гімназії зростає. В посліднім році зросло оно о близько 80 учеників. Треба буде отже ділити доси неподілені класи і помістити нові. Вимагає того також потреба бодай частинного відокремленя нанятих клас, бо доси на тім самім поверсі посторонні люди займають 3 кімнати з кухнею.

Знова точний нагляд над тими класами вимагає чоловіка, котрий не спинюваний иншими занятями міг би віддати ся тим класам, належало би отже одному з професорів дати занятя лиш в філіяльних класах і єму поручити над ними нагляд. Чому би з тих клас не зробити філії з окремим педагогічним управителем, як то зроблено з польськими рівнорядними класами, котрі від самого початку творять філію з окремим управителем і окремими учителями? Наша філія має 3 класи, нарід повинна їх мати бодай 5, отже число клас вистарчає, а всякі згляди педагогічні вимагають того відокремленя, бо деж можна жадати від одного чоловіка, щоби таким великим тілом правив, если ще і віддаль паралельних клас стоїть тому на перепоні

Також треба би подумати о подвірю для учеників паралельних клас, годїж їм павзи в класі пересидіти, тим більше, що класи невеликі. На тоту діль можна би винайти город, приналежний до тої камениці, кошт невеликий, хосен очевидний. Доси ученики ідуть до гімназії, від котрої відділені рухливою улицею. Чи то педагогічно і догідно для науки, учителів і учеників?

Тож надївсь, що міністерство і рада краєва по «а» скажуть ще і «б» і уладять нашу філію так, як се педагогічні вимоги наказують.

Та ще одну велику потребу має перемиска гімназія, іменно брак системи

зованих посад учительських, бо на 15 клас є дійсних учителів 13 (з того один приділений до академічної гімназії у Львові, а другий на відпустці), так що в нашій гімназії є 13 суплентів. Потреба системізованя нових посад учительських вийде ще нагляднійше, коли возьмемо під увагу, що коли в цілій гімназії є класичної філ'ольогії 137 (лат. 90 + гр. 47) годин тижневої науки, то на се є всего на всего 3 філ'ольогів (четвертий приділений до Львова), німецького є 70 годин, а посада одна; до тих предметів навіть нема фахових суплентів, крім одного, що що-йно прийшов — учать отже всякі нефаховці, що особливо при німеччині в низній гімназії дає ся відчувати; математики і фізики 56 (44 + 12) годин, а на се знова один дійсний математик. А прецінь сили нашлись би, хотий би по польських гімназіях, де доволі наших людей, хотий би в сусідній перемській гімназії (проф. Гамчикевич до німецького, Радецкий до філ'ольогії, Чайковский до математики. Що они від служби в рускій гімназії не відказались би, доказом сего, що до неї подають ся, як прим. проф. Чайковский з Перемишля, Янів з Ярослава, Прислонский з Ряшева і т. д.)

Такі є наші потреби, котрими ми зайнялись, щоби їх подати під розвагу раді шкільній краєвій, а передовсім нашим єї членам, а зробилисьмо се в тій надії, що як ми об'єктивно, без жалів і обжаловувань піднесли єї справи, так само об'єктивно і щиро они будуть полагождені.

Депутация буковинських Русинів у цісаря.

В середу дня 28. с. м. перед полуднем прийняв цісар депутацию буковинських православних Русинів, що передали йому меморіал, в яким списано жалоби Русинів на церковнім поли.

Депутация, якій проводив посол Николай Василько, складала ся ще із отсих членів, визначених черновецькою «Национальною Радою буковинських Русинів»: парламентарного і соймового посла Єротея Пігуляка, соймового і начальника громади Чорторії Тодора Левицького, начальника суду повітового в Кіцмані радника Лий Семаки і радного міста Чернівців д-ра Константина Кліма. Посол Николай Василько звернувся до монарха із такою промовою:

«Ваше цісарське й королівське апостольське Величество!

Наймилостивіший цісарю й Пане!

Делегати православного руского народу на Буковині, що явили ся нині перед Ваше Величество в найглубшій покорі, ставлять до Вашого Величества найпокірнійшу просьбу прийняти наймилостивіше пропамятне письмо, в котрім представлено незвичайно сумні обставини, які терплять буковинські Русини в тамошній православній архидієцезії та причини того сумного стану.

За час майже чвертьстолітнього упослідження Русинів в буковинській православній архидієцезії не залишили вони

ніяких заходів, щоби при помочи покликаних державних чинників довести до зміни сих відносин. А що всі їх заходи показали ся доси безуспішними, то осьміляють ся вони предложити отсим свої жалоби Вашому Величеству, як найвисшому покровителеви православної церкви в Австрії, прилучуючи до найпокірнійшої, вже на початку висказаної просьби, ще й другу.

Ваше цісарське й королівське Апостольське Величество зволить ласкаво по наймилостивішим провіренню сих жалоб зробити ужиток із прислугуючих після постанов православної Церкви Вашому Величеству права і вселаскавійше запорядити, щоби утворено православному руску дієцезію в межах теперішньої архидієцезії.

Стоячи в найбільшій покорі перед Вашим Величством, щоби за найласкавійшим дозволом Вашої Цісарської Милости особисто предложити єю нашу просьбу, ми сповняємо ще й дальше припоручене найвірнійших підданих Вашого Величества рускої народности на Буковині, предкладаючи на кінці просьбу: Ваше цісарське і королівське Величество звольте найласкавійше прийняти вираз найглубшій покорі найвірнійших буковинських Русинів дял освяченої особи Вашого Величества а так само дял Найвисшого Цісарського Дому!»

На єю промову відповів цісар сими словами:

«З вдоволенням приймаю до відомости виражені Вами львовляни почування руского народу Мого улюбленого воєводства Буковини і прикажу Мому правительству докладно і прихильно розслідувати оправданість змісту поданого Мені пропамятного письма».

Цісар прийняв депутацию взагалі незвичайно ласкаво, говорив з кождим членом депутации з осібно, а найдовше з послом Николаєм Васильком, до якого звернувся із кількома питаннями в справах церковної управи.

Відтак удала ся депутация до президента міністрів бар. Гавча і міністра просвіти і віроісповідань д-ра Бінерта котрі прийняли їх із незмірною ввічливістю; так що вже сам спосіб прийняти депутацию цісарем і міністрами будить у буковинських православних Русинів як найкрасні надії на успіх.

3 державної ради.

По відповіді президента міністрів бар. Гавча на заміти гр. Штернберга, в якій міністер сконстатував, що заміти против шефа секції Маєра є безосновні, палата приступає до дальшої дискусії над наглими внесеннями Герольда і Соботки в справі ревізії конституції.

По довшій промові внескодавця пос. Соботки застеріг собі президент міністрів бар. Гавч спрецизоване становище правительства на пізнійше Пос. Романчук іменем руского клубу зложив заяву, що клуб треває при жаданю національної автономії і що при ревізії конституційних законів з р. 1867 мусить домагати ся, щоби ревізії була dokonана в душі національної самоуправи.

Безуслівно мусів би також клуб тренати при історично оправданій конечности поділу Галичини на західну і східну. Порозуміне межі обома народами, замешкуючими Галичину, тоді буде можливе, коли в соймі обі народности рівно будуть заступлені, або коли сильнійше сторонництво буде мало почуте справедливости

Однак супротив сего, що в Галичині нема і бесіди про се, сильнійше сторонництво визискує беззглядно свою перевагу з кривою другого. Тому дял гнетених сторинництв, коли не створить ся дял них охорони за помочию національної автономії, мусять сильнійше і неутральне, центральне правительство і сильний парламент становити охорону в національних спірних справах.

По замкненю дискусії промовляли генеральні бесідники Пахер против і Стажинський за — в дтак палата в голосованню відкинула паглість внесена і приступила до дискусії над емеритальним законом.

В дискусії займав між иншими слово міністер Козель, просячи о відкинене всіх поправок і поясняючи користи внесеного проєкту, — відтак ухвалено закон в другім і третім читанню.

По рефераті пос. Добошинського палати прийняли в другім і третім читанню закон про часткове увільнене від чиншового податку перебудови домів в Кракові дял асанации і комунікації.

При кінці засідання відчитано чиєленні інтерпеляції, а між тими пос. Романчука в справі поведеня галицьких властей супротив руского населеня; пос. Бойка в справі основаня консуляту Союзних Держав в Галичині.

Пожелавши веселих свят, президент замкнув засіданя, назначаючи слідуюче на день 24. січня.

Против вилучени Галичини

видав Народний Комітет «Маніфест до всіх Русинів галицької землі».

Русини! Правительство сповнило свою обіцяницю, бо дня 23. лютого с. р. предложило раді державній у Відні до ухваленя нове виборче право, оперте на загальнім, безкуріяльнім, безпосереднім і тайнім праві голосованя.

Право виборче має бути загальне, бо після предложеня правительства має мати голос кождий, що скінчив 24 рік життя.

Право виборче має бути безкуріяльне, бо правительство зносить всякі кури виборчі, а каже голосувати всім на спільних поселів — все одно чи пан чи хлоп, міщанин чи робітник.

Право виборче має бути безпосередне, бо від тепер має би кождий голосувати в своїй громаді безпосередно на свого посла, а не як було доси, по селах і місточках, що послів вибирала жмінка виборців, нераз проти волі тих, що їх вибрали.

Право виборче має бути тайне, бо після предложеня правительства голосованя мало би відбувати ся картками, щоби увільнити виборців від контролі властей і тероризму.

Русини! Предложенє сего виборчого права є першою побідою широким народним мас, котрі сунокійно але рішучо зажадали звесеня привілеїв і наданя їм рівного політичного права. А до тої першої побіди причинив ся також голос нашого руского народу, котрий найсильнійше лунав та відбив ся широким відгомном далеко поза границями краю!

Предложенє правительства має однак і

телем копальні золота, котрій завдячує свій маєток. Всі діти єго вимерли перед ним, так, що ненадійчий ся нічого бідний сеетрінець унаслідив американські мільони.

— **Прасова вязниця в Росії.** Одна з петербурзьких часописий доносить, що шлісельбурзьку кріпость приготовано тепер на вязницю для редакторів. Редактори стали тепер найгіршішими революціонерами, бо упоминають ся о права народів. В Петербурзі замкнено редакції 42 часописий, а 18 редакціям видано судове слідство. В Москві замкнено 3 часописи, 14-ом редакціям вичочено слідство. В інших містах замкнено 9 часописий, а 56 редакцій потягнуто до судової одвічальности.

— **Французька почта** має бути незвичайно совісна в своїй службі. Однак і там лучають ся нераз виїмки. Так приміром купець Гільдесгайм в Парижі замовив 20 жовтня 1883 р. переписним листком кількадесять щіток в фабриці Кагена на передмістю Парижа. Картка дійшла до Кагена аж дня 8. марця 1906 р. отже в 25 літ пізнійше і ті дві печатки з датами виразно можна відчитати на картці. Де перебула картка тих 23 літ, годі було дійти, але Каген бодай дізнав ся тепер, чому Гільдесгайм не бере у него щіток і запізнав почту о відшкодоване за втрату клієнта.

— **З залізниць.** Після оповіщення заміщено го у «Wiener Zeitung» і в «Газеті Львівській» розписує п. к. дирекція залізниць державних у Львові офертю на доставу і уставлене конструкторів залізних дахів для двох магазинів товарних на стації Підволочиска.

Кошти дотичних робіт обчислено на квоту 27.200 К. Оферти приймає п. к. Дирекція залізниць державних у Львові найпізнійше до 12. годни в полудне дня 10. цвітня 1906. Услівя достави і пляни будови можна переглянути в бюрах Дирекції Ш. поверх.

— **По т. ех тижнях під землею.** В копальні вугля в Курієр, де перед трема тижнями настуив вибух газів і пожар та погребав поверх 1000 робітників, уратовано вчера 13 робітників живих. Найдено їх зовсім случайно. Один з них, Неми, відійшов зі штольні, де присинані всі разом перебували і натрафив на робітників в ратунокового відділу. Сейчас витягнуто всіх на верх копальні. Уратовані були незвичайно ослаблені, але могли відповідати на питання. Всіх їх поміщено в темних кімнатах, аби не разило їх світло, якого не бачили три тижні. Они кормили ся весь час зіпсутим мясом кінським, деревом, землею і найденим вівсом. Житє завдячують тій обставині, що працювали в тім кінди копальні, де не вибух пожар. В темноті не могли однак найти виходу і ждали ратунку; В родивах уратованих настала неописана радість. В кругах всіх робітників той копальні викликав обуренє факт що заряд копальні не взяв ся скорше до ратунку, бо можна би було спасти жите ще мвогим погребаним під землею. Заряд копальні складає вину за те на самих робітників, котрі по катастрофі застрайкували і не хотіли брати ся до ратована товаришів. З Курієр доносять ще, що доси зібрано 3 мільони франків на родани погибших в катастрофі.

— **Дрібні вісти.** Міністерство скарбу дозволило утворити в 1906 р. шість нових помірних повітів при евіденції катастру ґрунтового податку, іменно: в Крешовичах, Тухові, Радомисли, Любачеві, Рожнітові і Глинянах. — В реальній школі при ул. Камінній у Львові пічве ся ві второк дня 3. цвітня о 7. г. вечер курс міжнародного языка Esperanto, устроений товариством того імени. Курс обійме 12 лекцій, а учасники єго нічого не платять. Блиших інформацій уділяє секретар тов-а Esperanto що день між 6. а 7. год. вечер в редакції Przemysłowca при ул. Академічній 26.

Телеграми

з дня 31. марця 1906.

Відень. На виїшних зборах акціонарів Північної залізничі прийято односторонно умову з правительством в справі удержавлення залізничі. Заступник правительства заявив на ухвалі, що має повновласть донести, що правительство прийме ту ухвалу.

Харків. В четвер впали перебрані «чорносотенці» до волжско-камского банку в цілі грабіжи. Урядники прийали ватагу револьверами. Трех з них сіймано, проті утікли.

Київ. По місті кружляють чутки, що на Великодні свята мають вибухнути протизидівські розрухи. Власти зарядили далеко сягачі міри безпеченства.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.
від 1. до 15. цвітня 1906.

Нова сензацийна програма

Щоденно о 8. год. вечер представлено В неділі і свята 2 представления о 4. год. по пол і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представлено. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 9.

Заступників поважних і оборотних приймає асекураційне (житєве) товариство. Докладні офери під «Оборотний» gestante Львів. (1—3)

„Торбан“

музична бібліотека
видає

Українська Накладня

Львів, Вроновська 8.

Каталог даром і оплатно.

Свій до свого!

Др. ВЕЛИЧКО ГРИГОРИЙ

Заведене насінно-огородниче.

Росада ярин, цвітів, трускавок ітп.
Ерфуртські насіння ярин, господарські,
цвітів і т. д.

Цибульки цвітів рожі, корчі овочеві,
дерева і т. д.

Львів, ул. Камп'яна ч. 9.

Просьте ся о скорі замовленя, що би можна скорше приготувати висплку.

ДО КАНАДИ

як до всіх других заморських земель
переправляє найдешевше
повсюди знакома фірма:

W. KARLSBERG

Hamburg, Ferd na 5dstrass 15

Поки хто шифарту купить, нехай порівнає мої ціни з цінами агентів корабельних

Щадіть і купуйте землю!

Товариство взаїмного кредиту

„Джістер“

стотаришене зар. з обмеженою порукою
у Львові (Ринок ч. 10)

платить 4% від вкладок, приймає і виплачує
вклади кожного дня, крім неділі і свята;
Уділяє позички на 6% на гіпотечку або за по-
порукою, дає більші позички парцелянтам на ку-
пую землі, сплачує гіпотечних позичок розпла-
чує 1% річних, при 30 ратах річних вносить
рати на капітал і процент разом 5 корон від
1-10 корон

На покритте дахів бляхою або черепом
уділяє „Джістер“ позички на 5%.

Позички можуть дістаті тільки члени; яко-
чий може приступити тільки член Товариства
безпечен. „Джістер“

Дивиденда від уділів членських вносить
до 6%

Вклади можуть вкладати також не члени.
Вклади вносять 19.12.1905: 2,072,928 К.
Позички уділені 2,041,615 К.
Уділь членів 162,127 К.
Фонд резервовий 30,288 К.
Цінні папери і льокації 257,963 К.

З чистих згенів уділів „Джістер“ на цер-
квн, бурев і інші сподійні цілі вже над
40,000 корон

Щадіть і купуйте землю!

За певну і добру льокацію
поручаємо:

4 1/2% листи гіпотечні
4% листи гіпотечні
5% листи гіпотечні преміовані
4% листи Товариства кредитового
земского
4% і 4 1/20% листи Банку кравского
3% позичку кравсу
4% облигації пропінацийні і всілякі
ренти державні

Ті папери продаємо і купуємо по
найточнійшим курсі деннім.

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.